

МИХАЙЛУЦА Микола Іванович (28.10.1959, с. Михайлівка Саратського р-ну Одеської обл.) – доктор історичних наук (2009 р.), професор (2012 р.).

У 1976 р. закінчив Михайлівську середню школу. У 1977-1979 рр. служив у лавах Збройних сил СРСР. У 1979 р. вступив на підготовчі курси Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. Впродовж 1980-1985 рр. навчався на історичному факультеті цього університету. У 1985 р. отримав диплом зі спеціальності “Історик, викладач історії і суспільствознавства”.

У 1990 р. захистив кандидатську дисертацію, присвячену патріотичному рухові на допомогу фронту в роки Великої Вітчизняної війни (на матеріалах Півдня України). Науковий керівник – О.І. Красюк.

З 1985 р. працює на гуманітарних кафедрах (Політичної історії ХХ ст.; Історії і політології; Українознавства; Українознавства та іноземних мов) (з весни 2004 р. – завідувач кафедри) Одеського національного морського університету.

У 2004-2009 рр. перебував у докторантурі відділу історії України періоду Другої світової війни Інституту історії НАН України.

Докторську дисертацію “Православна церква на Півдні України в період Другої світової війни у контексті політики радянського і румунського режимів” захистив 2009 р. Науковий консультант – О.Є. Лисенко.

З 2004 р. брав участь у реалізації державної програми з підготовки науково-документальної серії книг “Реабілітовані історією”. Упродовж 2005-2008 рр. – у спільному проєкті Інституту історії НАН України і Головного архівного управління України “Архіви окупації. 1941-1944 рр.”; у 2009-2011 рр. – у двотомному науковому проєкті “Україна у Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття”. Член редакційної колегії історико-краєзнавчого наукового альманаху “Південний-Захід. Одесика” (м. Одеса, Україна) та “Danubius” (м. Галац, Румунія). Співпрацює у міжнародних проєктах, публікується у виданнях Російської Федерації, Румунії, Молдови.

Організатор проведення в стінах Одеського національного морського університету 2-х Всеукраїнських та 4-х (з 2007 р.) Міжнародних наукових конференцій “Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри”.

Сфери наукових інтересів: історія Другої світової війни, історія церкви та історії православ'я на Півдні України в умовах тоталітарного режиму 20-40-х рр. ХХ ст., проблеми тоталітаризму, взаємини держави і церкви.

У численних публікаціях, основаних на донедавна невідомих архівних джерелах, подає ґрунтовну характеристику релігійної політики і релігійної ситуації на окупованих румунами південноукраїнських теренах (Південній Бессарабії і “Трансїстрії”). Досліджує питання організаційних та церковно-адміністративних технологій і методів реалізації румунської політики “місіонерства” через діяльність Румунської православної місії в губернах “Трансїстрія”, а також стосовно існування Православної церкви та кліру на Півдні України за часів сталінського тоталітарного режиму.

Нагороди: “Відмінник освіти України” (2008 р.), грамоти Міністра освіти і науки України, відомчі відзнаки, “Почесний працівник Одеського національного морського університету”.

Автор і упорядник близько 200 наукових праць (зокрема, 4 монографій, 3 брошур, близько 200 наукових статей).

Рецензії на праці М.І. Михайлуци:

- Кязимова Г.Х. “Церква... як остання надія”. Рецензія на монографію М.І. Михайлуци “Релігійна політика румунської окупаційної влади в Південній Бессарабії і Трансїстрії (кінець 1930-х – 1944 рр.)” // Південний-Захід. Одесика: істор.-краєзн. наук. альманах. – Вип. 3. – Одеса: Optimum, 2007. – С. 279-282.
- Верба І.В. Рецензія на монографію: Микола Михайлуца Православна церква на Півдні України в роки Другої світової війни (1939-1945) // Український історичний журнал. – 2008. – № 5 (482). – С. 225-227.

Книги М.І. Михайлуци, що стосуються історії Південної України:

- **Население юга Украины фронта и фронтовикам в период 1941-1945 гг.** – Одесса : [Б.и.], 2005. – 170 с.
- **Долі на історичних шляхах.** – Одеса: [Б.в.], 2005. – 54 с. (у співавторстві з Г.Х. Кязимовою).
- **Релігійна політика румунської окупаційної влади в Південній Бессарабії і Трансїстрії (кінець 1930-1944 рр.).** – Одеса: Optimum, 2006. – 237 с., іл.
- **Православна церква на Півдні України в роки Другої світової війни (1939-1945).** – Одеса: ВМВ, 2008. – 392 с.
- **Влада і Православна церква на Півдні України у період сталінщини:** документи і матеріали. Розділ “Війна 1939-1945 рр.”: метод. матер. – Одеса: Одес. нац. мор. ун-т, 2009. – 56 с. (у співавторстві з Г.Х. Кязимовою).
- **Очерки истории обороны Одессы (август – сентябрь 1941 г.)** / Авт. коллектив: Н.И. Михайлуца, В.А. Савченко, Д.П. Урсу, А.А. Филипенко. – Одесса: Изд-во “Optimum”, 2011. – 227 с. (у співавторстві).

Найважливіші статті М.І. Михайлуци, що стосуються історії Південної України:

- **Здійснення органами ДПУ-НКВС України репресій проти Православної церкви на Одещині (1930-1940-ві рр.)** // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2004. – № 1-2. – С. 429-450.
- **Діяльність Румунської православної місії в “Трансністрії” 1941-1943 рр. (на основі румуномовних джерел)** // Сторінки воєнної історії України: зб. наук. статей / [відп. ред. В.А. Смолій] / НАН України, Ін-т історії України. – К., 2005. – Вип. 9. – Част. 2. – С. 259-265.
- **Репресії духовенства на Одещині в першій половині 40-х років ХХ ст.** // Одеський мартиролог: Дані про репресованих Одеси і Одеської області за роки радянської влади: іст.-мемор. вид. [у 4 т.] / [уклад.: Л.В. Ковальчук, Г.О. Разумов]. – Одеса: ОКФА, 1997-2006. – Т. 3. – 2005. – С. 870-887.
- **Соціально-економічні аспекти буденного життя православного кліру в Трансністрії** // Сторінки воєнної історії України: зб. наук. статей / [відп. ред. В.А. Смолій] / НАН України, Ін-т історії України. – К., 2006. – Вип. 10. Част. 1. – С. 413-425.
- **Румунське православ'я і сектантство в Південній Бессарабії і “Трансністрії” (кінець 1930-х-1944 рр.)** // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: зб. наук. праць. – Вип. 16 / (На пошану С.В. Кульчицького з нагоди 70-річчя від дня народження та 50-річчя наукової праці) / [відп. ред. В.А. Смолій]: в 2 ч. – Ч. 1. – К.: НАН України, Ін-т історії, 2007. – С. 350-359.
- **Represiunea clerului ortodox din sudul Basarabiei (1940-1941 și 1944-1945), reflectată în documente din Arhiva Serviciului Ucrainean de Securitate din Regiunea Odessa** // Arhivele Securității: (Consiliului National pentru Studierea Arhivelor Securității). [Vol.] 4 / Silviu Moldovan. – București: Editura Enciclopedică. – 2008. – P. 217-230.
- **Відображення процесу формування і участі у боях “Русской освободительной армии” (РОА) на сторінках трансністрійської преси** // Сторінки воєнної історії України: зб. наук. статей / [відп. ред. В.А. Смолій] / НАН України, Ін-т історії України. – К., 2010. – Вип. 13. – С. 100-106.
- **Окупаційний режим у губернаторстві “Трансністрія”** // Україна у Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття. Історичні нариси / НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2010. – Кн. I. – С. 413-446 (у співавторстві з Т. Вінцовським, Г. Кязимовою, В. Щетніковим).
- **Організація релігійного життя в губернаторстві Трансністрія (1941-1944 рр.)** // Український історичний журнал. – 2011. – № 2 (497). – С. 80-90.
- **“Одесская группа ИПЦ” 1935 г.: трагисценарий советских спецслужб** // Былые годы. Росийский исторический журнал. – Сочи, 2012. – № 4 (26). – С. 48-56.

Олег Бажан, Валерій Левченко

Джерело: Дослідники історії Південної України : біобібліографічний довідник / Упорядник : Ігор Лиман. – Київ, 2013. – Том 1. – С. 224-228